

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้วยสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลอนลาด ทั้งทางตอนเหนือเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำมีแม่น้ำมูลไหลผ่าน เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญและมีผลต่อกิจกรรมการเกษตร การประมง เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพมาตรฐาน และเป็นแหล่งปลูกหอมแดง กระจ่าง พันธ์ดีและให้ผลผลิตมากที่สุดของประเทศ ส่วนทางตอนใต้มีทิวเขาพนมดงรักทอดตัวในแนวตะวันตก – ตะวันออก เป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เป็นประตูการค้ามีจุดผ่านแดนถาวรช่องสง่าเชื่อมโยงการค้า การท่องเที่ยว ที่มีความโดดเด่นทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม และศิลปวัฒนธรรมของหลากหลายชนชาติ โดยเฉพาะอารยธรรมขอมโบราณ อาทิ อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ปราสาทสระกำแพงใหญ่ สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเสียมราฐ (นครวัด – นครธม) ซึ่งเป็นมรดกโลก และสามารถพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงสามเหลี่ยมมรกต (ไทย – ลาว – กัมพูชา) ได้ อีกทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางธรณีวิทยาที่มีความโดดเด่นและสนับสนุนการเรียนรู้ทางธรณีวิทยา เช่น ผามออีแดง น้ำตกวังใหญ่ น้ำตกภูละออ น้ำตกสำโรงเกียรติ เป็นต้น

ด้วยความหลากหลายด้านศักยภาพส่งผลให้มีการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่างๆ และเกิดความต้องการการใช้ประโยชน์ที่ดินในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การขัดแย้งการใช้ที่ดิน การรุกล้ำเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ การขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ การขาดแคลนระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการภายในพื้นที่ชนบท เป็นต้น รวมถึงปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่เศรษฐกิจหลักของจังหวัด ซึ่งปัญหาและข้อจำกัดเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมในการพัฒนาจังหวัดและรุนแรงเพิ่มมากขึ้น หากไม่ได้รับการวางแผนพัฒนาเมืองและพื้นที่ชนบทอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

กรมโยธาธิการและผังเมือง จึงดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้เป็นผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของจังหวัด ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและระบบเมือง การคมนาคมและขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณสุขการ พร้อมกำหนดแนวทางและมาตรการทางผังเมืองในการส่งเสริมและควบคุมการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นระบบ รวมถึงเป็นการเสริมสร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาในอนาคตอย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดศรีสะเกษตามบทบาท ประเด็นยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และสถานการณ์การพัฒนาพื้นที่จังหวัด ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
- 2) จัดทำผังนโยบายการพัฒนาพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและการพัฒนารายสาขา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่างๆ พร้อมจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาให้กับจังหวัดอย่างบูรณาการ

3) จัดทำผังเมืองรวมจังหวัดศรีสะเกษเพื่อเป็นแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน ให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ตามวิธีการ ขั้นตอน และองค์ประกอบของการวางและจัดทำผังเมืองรวม แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558

4) จัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการ (Action Area Plan) โดยจัดทำผังรายละเอียดโครงการพัฒนาเฉพาะเรื่อง ที่ต้องการส่งเสริมพัฒนาหรือพื้นที่ที่มีปัญหาเร่งด่วน เพื่อให้สามารถนำผังไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

5) จัดทำผังพัฒนาพื้นที่อำเภอ โดยกำหนดแนวทางและมาตรการการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ เพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ตามหลักวิชาการผังเมือง

1.3 พื้นที่โครงการ

- 1) พื้นที่ศึกษาคครอบคลุมพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง
- 2) พื้นที่วางผังครอบคลุมขอบเขตจังหวัดศรีสะเกษ

1.4 ผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการ

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ผังนโยบายพัฒนาพื้นที่จังหวัด และผังพัฒนาพื้นที่รายสาขาพร้อมแผนงาน/โครงการ พัฒนาและงบประมาณการดำเนินการรายสาขา ครอบคลุมสาขาการพัฒนา 8 ด้าน ดังนี้

สาขาการพัฒนาพื้นที่	จำนวนโครงการ (โครงการ)	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	4	460
2. ด้านการพัฒนาเมืองและระบบเมือง	8	621
3. ด้านการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ	35	780
4. ด้านการอนุรักษ์พื้นที่โล่งและรักษาสภาพแวดล้อม	5	580
5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม	10	110
6. ด้านการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์	17	6,835
7. ด้านสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ	22	5,867
8. ด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ	105	6,230
รวม	206	21,483

ที่มา : การวิเคราะห์ของบริษัทที่ปรึกษา, 2562

2) ร่างผังเมืองรวมจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อส่งเสริมและควบคุมการพัฒนาพื้นที่ระดับจังหวัด ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับผังนโยบายการพัฒนาพื้นที่จังหวัดและผังพัฒนาพื้นที่รายสาขา ตามวิธีการ ขั้นตอน และองค์ประกอบของการวางและจัดทำผังเมืองรวม ตามมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตร 18

มาตรา 18 ผังนโยบายระดับจังหวัดตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

- (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด
- (2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับจังหวัด
- (3) แผนผังที่สร้างขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้
 - (ก) แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
 - (ข) แผนผังการแสดงการตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
 - (ค) แผนผังแสดงเขตส่งเสริมการพัฒนาเมือง
 - (ง) แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและการขนส่ง โดยแสดงการเชื่อมต่อ

โครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย

- (จ) แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะตาม

โครงสร้างพื้นฐาน

- (ฉ) แผนผังแสดงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ
- (ช) แผนผังแสดงน้ำ
- (ซ) แผนผังแสดงเขตการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- (ฌ) แผนผังแสดงเขตการพัฒนาอุตสาหกรรม
- (ญ) แผนผังแสดงเขตการพัฒนาเกษตรกรรม
- (ฎ) แผนผังพื้นที่พัฒนาพิเศษ
- (ฏ) แผนผังแสดงเขตการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ

สภาพแวดล้อมในพื้นที่ระดับจังหวัด

- (ฐ) แผนผังอื่น ๆ ตามความจำเป็น

ในกรณีที่ผังนโยบายระดับจังหวัดไม่มีสาระสำคัญประการใดก็ตาม (ก) (ข) (ค) (ง) (จ)

(ฉ) (ช) (ซ) (ฌ) (ญ) (ฎ) หรือ (ฏ) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผังเมือง โดยมีเหตุผลอันสมควร และให้ระบุเหตุผลดังกล่าวไว้ในผังนโยบายระดับจังหวัดนั้นด้วย

- (4) รายการประกอบแผนผังตามความจำเป็น
- (5) นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับจังหวัด
- (6) การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและ

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

3) **ผังพัฒนาพื้นที่กลุ่มอำเภอ** ที่เป็นการถ่ายทอดผังนโยบายการพัฒนาพื้นที่จังหวัดลงสู่การพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ โดยศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาพื้นที่ของแต่ละกลุ่มอำเภอ เพื่อจัดทำผังเสนอแนะการพัฒนาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมและขนส่ง

4) **ผังพื้นที่ปฏิบัติการ (Action Area Plan)** โดยจัดทำผังรายละเอียดโครงการเฉพาะเรื่องพื้นที่ที่ต้องการส่งเสริมพัฒนา และ/หรือพื้นที่ที่ปัญหาเร่งด่วน เช่น ผังพื้นที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ผังพื้นที่ปฏิบัติการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ ผังปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ผังพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อรองรับโครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมและขนส่ง เป็นต้น อย่างน้อย 3 ผัง ทั้งนี้ ผังปฏิบัติการจะเสนอแนะแนวคิดการออกแบบโครงการ เพื่อให้จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผังไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยรายละเอียดโครงการเฉพาะเรื่อง พื้นที่ที่ต้องการส่งเสริมพัฒนา และหรือพื้นที่ที่มีปัญหาเร่งด่วน จำนวน 3 ผัง เพื่อการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

ผังพื้นที่ปฏิบัติการ (Action Area Plan)	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. ผังปฏิบัติการที่ 1 การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพเมื่อนวัตกรรมเกษตร	117
2. ผังปฏิบัติการที่ 2 การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว	38
3. ผังปฏิบัติการที่ 3 การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์	125
สรุปงบประมาณ	280

ที่มา : การวิเคราะห์ของบริษัทที่ปรึกษา, 2563